

ARAŞTIRMA SONUÇLARI

Türkiye Florasında Mevcut Şakayık (*paeonia spp.*) Türlerinin Tespiti Islahı ve Yetiştirme Teknikleri Belirlendi

Araştırma Uz. Erdal KAYA ve arkadaşları tarafından yürütülmüştür. Yurdumuzda sadece otsu formu olan şakayık; yumru köklere sahip, farklı renklerde çiçek açan ve 1m'ye kadar boylanabilen, çok yıllık bir bitkidir. Floramızdaki mevcut potansiyelin, popülasyon tespiti yapılmış, ümitvar bireyler kültür ortamına taşınmış, adaptasyon ve yetiştirme tekniği denemeleri kurulmuştur.

Otsu şakayık üzerinde 2001 yılında başlayan çalışmalar ile Türkiye Florasından bugüne kadar 9 türe (*P. arietina*, *P. daurica*, *P. idaea*, *P. kesrouanensis*, *P. mascula*, *P. peregrina*, *P. tenuifolia*, *P. turcica*, *P. wittmanniana*) ait 41 popülasyon tespit edilerek kültüre alınmıştır.

Bu türlerden *P. idaea* doğal melez türü yeni kayıt verilmiştir. Popülasyonlardan ön seleksiyon sonucu, popülasyonu temsil eden ve sıra dışı olan ümitvar bireyler kültür ortamına taşınmıştır. Süs bitkisi olarak kullanım imkanlarını araştırmak ve geliştirmek amacıyla; bazı kriterler yönünden incelenerek seleksiyon yapılmıştır. Seçilen bireylerden çoğaltım materyali (yumru kök, tohum ve explant) alınarak, çoğaltım ve yetiştiricilik teknikleri araştırılmıştır. Bu bağlamda; tohumla üretim için, çeşitli uygulamaların ve ekim zamanının fide çıkışına etkisi incelenmiştir. Yumru kök ile üretim için dikim şekli - zamanının bitki gelişimine ve çiçek verimine etkisi tespit edilmiştir. Ayrıca doku kültürü ve aşı ile üretim yöntemleri üzerine çalışmalar yapılmıştır.

Yetiştirme teknikleri konusunda; toprak ve ekolojik istekleri doğal yayılış alanlarındaki değerler göz önünde bulundurularak tespit edilmeye çalışılmıştır.

Çeşit ıslahı amacıyla; seleksiyon yanında kimyasal yolla mutasyon ve tür içi, türler arası ve alt cinsler arası melezleme yoluyla yeni çeşit adayları elde edilmeye çalışılmıştır. Diğer yandan tıbbi bitki olarak kullanım imkanlarını araştırmak ve geliştirmek amacıyla, kök fitokimyasal içeriği belirlenmiştir.

Bazı Subtropik Meyve Türlerinin (İncir, Trabzonhurma, Nar) Güney Marmara Bölgesi Ekolojik Koşullarına Uyumu Çalışmaları Sonuçlandı

Bu çalışma bazı sofralık incir çeşitlerinin Marmara bölgesi iklim koşullarına uyum yeteneklerinin araştırılarak, en iyi performans gösteren çeşitlerinin bölge üreticisine tanıtılması, bu çeşitlerle bahçe tesisine gidilmesi. amacıyla 1999-2005 yılları arasında Dr. Erol YALÇINKAYA ve arkadaşları tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu amaçla; 8 incir çeşidi ile deneme bahçesi kurulmuştur. Çalışma boyunca verim, meyve iriliği, meyve boyutları, SEKM, Meyve kabuk ve pulp rengi gibi pomolojik çalışmalar incelenmiştir. Yapılan tartılı

değerlendirme sonucu aldıkları puan itibarıyla Bursa Siyahı, Yediveren ve Göklop çeşitleri en üstün olarak; Yediveren çeşidi ise erkencilik özelliği bakımından seçilmiştir.

Güney Marmara'da Bursa Siyahı İncir Üretiminin Geliştirilmesi Çalışmaları Tamamlandı

Bu çalışma, 2002–2006 yılları arasında Dr. Erol YALÇINKAYA ve arkadaşları tarafından yürütülmüştür. Çalışmanın amacı sofralık incir üretiminin merkezi olan Bursa'daki Bursa Siyahı popülasyonu üzerinde clon seleksiyonu; Seçilen klonların bazı meyve ve hasat sonrası özelliklerinin; üretim alanındaki bitki besleme durumunun ve yapılacak bitki besleme önerileri için referans bilgilerin elde edileceği mevsimsel değişimlerin; önemli hastalık ve zararlıların; incir üreten işletmelerin ekonomik yönlerinin belirlenerek ortaya konmasıdır. Değerlendirmede verim, meyve iriliği, suda eriyen kuru madde, meyve çatlaması ve meyve sapının dalda kalma durumu, hastalık ve zararlılara dayanıklılık gibi kriterler ele alınmıştır. İstatistiksel değerlendirme için Tartılı Değerlendirme yönteminden yararlanılmıştır. Çalışmanın ilk yılında üzerinde çalışılacak 30 klonun ön seçimi yapılmış ve tüm pomolojik çalışmalar iki yıl yapılmıştır. Pomolojik özelliklerin klondan klona farklılık gösterdiği gözlemlenmiştir. Diğer taraftan klonlar arasında hasat sonrası kapasite bakımından önemli bir farklılık görülmemiştir. Toprak örnekleri dinlenme periyodunda farklı yerlerden iki yıl üst üste alınarak analiz edilmiştir. Toprak analiz sonuçları, Bursa Siyahı incir çeşidinin farklı topraklarda yetiştiğini ve çok yüksek toprak adaptasyon kapasitesi bulunduğunu göstermiştir. Üretim alanında birçok hastalık ve zararlı tespit edilmiştir. Fusarium bunlardan en önemlisi olup, bitki sağlığını ve meyve verim ve kalitesini olumsuz olarak etkilemektedir. Çalışmanın sonunda toplam sekiz klon seçilmiştir. Yapılan değerlendirme sonucu, en uygun yaprak örneği alma zamanı olarak Temmuz ve Ağustos ayları olduğu ortaya konmuştur.

ETKİNLİKLERİMİZ

- ▶ TÜBİTAK 1007 Kamu Kurumları Araştırma ve Geliştirme Projelerini Destekleme Programı'na teklif edilmek üzere hazırlanmakta olan "Ülkesel Elma Çeşit Geliştirme Projesi" nin 4. Hazırlık toplantısı ve "İhracata Yönelik Yeni Kiraz Çeşitlerinin Geliştirilmesi" başlıklı projenin ise 2. Hazırlık toplantısı 1-2 Temmuz 2008 tarihlerinde Eğirdir Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitü'nde yapılan toplantıya Enstitümüzden Dr. Mehmet BAŞ, Uz. Selma ÖZYİĞİT VE Uz. Adnan DOĞAN katılmışlardır.
- ▶ Enstitümüzün koordinatörlüğünde sunulacak olan "Organik Bitkisel Üretimde Değerlendirilmek Üzere Yerel Kaynaklardan Girdi Üretim Teknolojilerinin Geliştirilmesi" isimli Tübitak 1007 proje hazırlıklarına devam edildi. Bu kapsamda, proje koordinatörü Dr. Gülay BEŞİRLİ 08-11 Temmuz 2008 tarihleri arasında Isparta Süleyman Demirel Üniversitesinde çalışmalarda bulundu.
- ▶ "Yalova Zeytincilik Komisyonu" çalışmaları kapsamında Enstitümüz konu uzmanı Uz. Nesrin AKTEPE TANGU, 11 Temmuz 2008 tarihinde Koruköy'de yapılan incelemelere katıldı.
- ▶ Türk İşbirliği Kalkınma İdaresi (TİKA) tarafından yürütülen "Gelişmekte Olan Ülkelere Yönelik Destek Projesi" kapsamında, meyvecilik konusundaki çalışmalara yönelik olarak yerinde incelemelerde bulunmak amacıyla, Enstitümüz Meyvecilik Bölümü Uz-

manlarından Uz. Zeynep ÖZDEMİR EROĞLU 10-20 Temmuz 2008 tarihleri arasında Moldova'da görevlendirilmiştir.

- ▶ "Türkiye Doğasında Bulunan Yabani Mantarların Kültüre Alınması ve Sektöre Kazandırılması" konulu Tübitak 1007 projesi kapsamında, Enstitümüz Mantar Yetiştiriciliği Uzmanı Mustafa Kemal SOYLU 10-11 Temmuz 2008 tarihleri arasında Samsun 19 Mayıs Üniversitesine giderek, proje hazırlıklarında yer almıştır.
- ▶ TÜBİTAK 1007 Kamu Kurumları Araştırma ve Geliştirme Projelerini Destekleme Programı'na sunmak üzere hazırlanmakta olan "Organik Bitkisel Üretimde Değerlendirilmek Üzere Yerel Kaynaklardan Girdi Üretim Teknolojilerinin Geliştirilmesi" projesi Hazırlık toplantısı 16 Temmuz 2008 tarihinde projede görevli farklı araştırma enstitülerinden araştırmacı ve Üniversitelerden öğretim görevlilerinin katılımı ile Ankara Zirai Mücadele Araştırma Enstitüsünde yapılmıştır. Toplantıya Enstitümüzden Dr. Gülay BEŞİRLİ, Dr. Filiz PEZİKOĞLU ve Uz. İbrahim SÖNMEZ katılmışlardır.
- ▶ Erzurum ilinin İspir, Pazaryeri, Olur, Narman, Tortum, Uzundere ve Şenkaya ilçelerinde, ceviz ve kiraz üretimini geliştirmek amacıyla yapılması gereken iş ve işlemlerin planlanması amacıyla 25 Temmuz 2008 tarihinde Ankara Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğü'nde yapılan toplantıya Enstitümüzden Dr. M. Emin AKÇAY ve Uz. İsmail TOSUN katılmıştır.
- ▶ "Türkiye'de Tohumculuk Sektörünün Geliştirilmesi ve AB'ye uyum" projesi kapsamında 28 Temmuz 1 Ağustos tarihleri arasında Çayırova Tohum Test Müdürlüğü'nde düzenlenen "Sebzelerde FYD Testi" konulu çalışmaya Kuruluşumuzdan Dr. Gülay BEŞİRLİ VE Uz. İbrahim SÖNMEZ katılmıştır.
- ▶ Kuruluşumuz konu uzmanlarından Dr. M. Emin AKÇAY ve Uz. Adnan DOĞAN 28-31 Temmuz tarihleri arasında Muğla ve köylerinde yürütülmekte olan "Muğla Yerli Meyveleri Kültürel Miras, Veritabanı ve Koruma Projesi" kapsamında elma ve armut genetik kaynaklarına konu olabilecek elma ve armut tiplerini yerinde incelemek ve kayıt altına alınabilmesi için gerekli işlemleri tamamlamak amacıyla bölgede incelemelerde bulunmuşlardır.
- ▶ 05-09 Ağustos 2008 Tarihleri arasında İstanbul TÜYAP Fuar ve Kongre Merkezinde düzenlenen "Avrasya 3. Tarım, Hayvancılık, Tohumculuk, Fidancılık, Tavukçuluk ve Süt Endüstrisi Fuarı"na (Avrasya Tarım 2008) Enstitümüz bir stantla katılmış, fuar açılışına Enstitü Müdürü Dr. M. Emin ERGÜN katılmış, fuar süresince Dr. Ayşe GÜN, Uz. Adnan DOĞAN, Uz. Erdiç UYSAL, Uz. Arif ATAĞ, Uz. Selma ÖZYİĞİT, Uz. Ayşe YAZLIK, Serdar ERKEN, Ünal KARİK ve Lütfi KİL stand görevlisi olarak bulunmuşlardır. Fuarın açılışını Tarım ve Köyşeri Bakanı M. Mehdi EKER yapmıştır. Bu yılki fuarı yerli ziyaretçiler yanında İran ve Afganistan başta olmak üzere Afrika ülkelerinden gelen çok sayıda yabancıda ziyaret etmiştir.
- ▶ Çanakkale ili Lapseki ilçesi Umurbey Beldesinde geleneksel olarak yapılmakta olan Şeftali Festivali kapsamında İl Tarım Müdürlüğü ve Umurbey Beldesinde ortaklaşa düzenlenen "Meyve Bahçelerinde Gübrelemenin Temel İlkeleri" konulu çiftçilere yönelik konferansı Enstitümüz konu uzmanı Uz. Erdiç UYSAL vermiştir.
- ▶ Genel Müdürlüğümüz koordinatörlüğünde Erzurum ili İspir, Pazaryeri, Olur, Oltu, Narman, Tortum, Uzundere ve Şenkaya ilçelerinde uygulanması planlanan meyvecilik projesi gereği Enstitümüz uzmanlarından Dr. M. Emin AKÇAY ve Uz. İsmail TOSUN 18-23 Ağustos 2008 tarihleri arasında Erzurum'da belirtilen il ve ilçelerde konuyla ilgili olarak yer ve çeşit tespitinde bulunmuşlardır.
- ▶ Yalova Atatürk Bahçe Kültürleri Merkez Araştırma Enstitüsü koordinatörlüğünde, 4 ayda bir farklı ilde düzenlenen Marmara Bölgesi Tarımsal Araştırma, Yayım ve Eğitim

Koordinasyon Kurulu (TAYEK) 24. Toplantısı, 19 Ağustos 2008 tarihinde, Düzce Tarım İl Müdürlüğü'nde yapılmıştır. Teknik Mdr. Yrd. Dr. Burhan ERENOĞLU'nun başkanlığında yapılan toplantıya; Düzce Tarım İl Müdürü, Bartın, Bolu, Bursa, Düzce, İstanbul, Karabük, Kocaeli, Sakarya, Yalova ve Zonguldak İl Tarım Müdürlüğü Çiftçi Eğitim ve Yayım Şube Müdürü katılmışlardır. Bu toplantıda, her ilin şube müdürü tarafından çiftçi şarlarında programa alınan deneme ve demonstrasyon çalışmalarının 2008 yılı ilk yarı diliminde yapılan çalışmalar ve problemleri hakkında bilgi verilmiştir. Daha sonraki oturumda Enstitümüz teknik elemanları; "Kivi Yetiştiriciliği" nde Uz. Kemal A. KAHRAMAN, "Ahududu ve Böğürtlen Yetiştiriciliği" konusunda Uz. Zeynep ÖZDEMİR EROĞLU, "Çilek Yetiştiriciliği" konusunda Dr. Burhan ERENOĞLU tarafından toplantıya katılan teknik elemanlara eğitim vermiştir.

- ▶ Tarım ve Köyşleri Bakanlığı Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğü, Kuruluşumuz ve Bahçe Bitkileri Derneğ'in ortaklaşa düzenlediği "**VII. Sebze Tarımı Sempozyumu**" Sempozyum 26-29 Ağustos 2008 tarihleri arasında Enstitümüzde yapılmıştır. Yaklaşık 200 kişinin katılımı ve Tarım ve Köyşleri Bakanlığı Müsteşar Yrd. Dr. Ferhat ŞELLİ, Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürü Doç. Dr. Masum BURAK, Yalova Vali Yrd. Şakir ÖZDİKİCİ ve Enstitü Müdürü Dr. M. Emin Ergün'ün açılış konuşmaları ile başlayan ve 53 adet sözlü, 60 adet poster bildirinin sunulduğu Sempozyum, başarılı bir organizasyon ile 29 Ağustos Cuma günü sona ermiştir.
- ▶ 28-31 Ağustos 2008 tarihleri arasında Ankara ANFA Altınpark Fuar alanında düzenlenen AGROTEC 2008 12. Uluslararası Tarım Fuarına Enstitümüz çalışmalarının sergilendiği standı ile katılmıştır.
- ▶ Kuruluşumuz konu uzmanlarından Dr. M. Emin AKÇAY, Dr. Ayşe GÜN ve Uz. Adnan DOĞAN 27-28 Ağustos 2008 tarihleri arasında Çanakkale/Lapseki'de düzenlenen "Lapseki Değerleri Sempozyumu"na bildirimleri ile katılmışlardır.
- ▶ TÜBİTAK 1007 Kamu Kurumları Araştırma ve Geliştirme Projelerini Destekleme Programı'na sunmak üzere 2008/2 Dönem için başvurusu yapılan "Organik Bitkisel Üretimde Değerlendirilmek Üzere Yerel Kaynaklardan Girdi Üretim Teknolojilerinin Geliştirilmesi" projesinin Proje Sonuç Uygulama Planlarının (PSUP)" hazırlanmasında katkıda bulunmak üzere proje yürütücüsü olan Enstitümüzden Dr. Gülay BEŞİRLİ 27.08.2008 tarihinde Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğü'nde yapılan toplantıya katılmıştır.

ZİYARETLER

- ▶ Tarım ve Köyşleri Bakanlığı ile Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresinin (TİKA) birlikte yürüttüğü proje çerçevesinde, meyvecilik ve sebzeçilik konusunda 13-23 Temmuz 2008 tarihleri arasında eğitim almak üzere Gürcistan'dan, Enstitümüze gelen 10 kişilik çiftçi grubu eğitimlerini başarı ile tamamlayarak 23 Temmuz Çarşamba günü ülkelerine dönmek üzere Enstitümüzden ayrılmışlardır.
- ▶ Enstitümüz çalışmalarını yerinde görmek ve konu uzmanlarından bilgi almak amacıyla Trabzon Tarım İl Müdürlüğü teknik elemanlarının organize ettiği ve Trabzon ilinin önemli üreticilerinden oluşan yaklaşık 30 kişilik üretici grubu 14 Temmuz 2008 tarihinde Enstitümüzü ziyaret etmişlerdir.
- ▶ Enstitümüz çalışmalarını yerinde görmek ve konu uzmanlarından bilgi almak amacıyla Trabzon Tarım İl Müdürlüğü teknik elemanlarının organize ettiği ve Trabzon ilinin

önemli üreticilerinden oluşan yaklaşık 30 kişilik üretici grubu 21 Temmuz 2008 tarihinde Enstitümüzü ziyaret etmişlerdir.

ATAMA VE AYRILMALAR

- ▶ Antalya Akdeniz Üniversitesi Rektörlüğü Fen Bilimleri Enstitüsünde mühendis olarak görev yapan Özgür AKDEŞİR 29 Temmuz 2008 tarihinde enstitümüze tayin olmuştur.
- ▶ Kastamonu Devrekani İlçe Müdürlüğünde Ziraat Mühendisi olarak çalışan Fatih HANCI 1 Ağustos 2008 tarihinde enstitümüze tayin olmuştur.
- ▶ Enstitümüz elemanlarından Bakiye VATANSEVER 14 Ağustos 2008 tarihinde emekli olmuştur.
- ▶ Yalova Tarım İl Müdürlüğünde görev yapan Nesrin TUNALI enstitümüze tayin olmuştur.
- ▶ Enstitümüzde Koruma ve Güvenlik Görevlisi olarak görev yapan Mehmet BOZTAŞ 15 Ağustos 2008 tarihinde Erzincan Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü'ne tayin olmuştur.

Enstitümüzden ayrılan arkadaşlarımıza, yeni görevlerinde ve hayatlarında başarılar diler, aramıza yeni katılan arkadaşlarımıza hoş geldiniz deriz.